

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

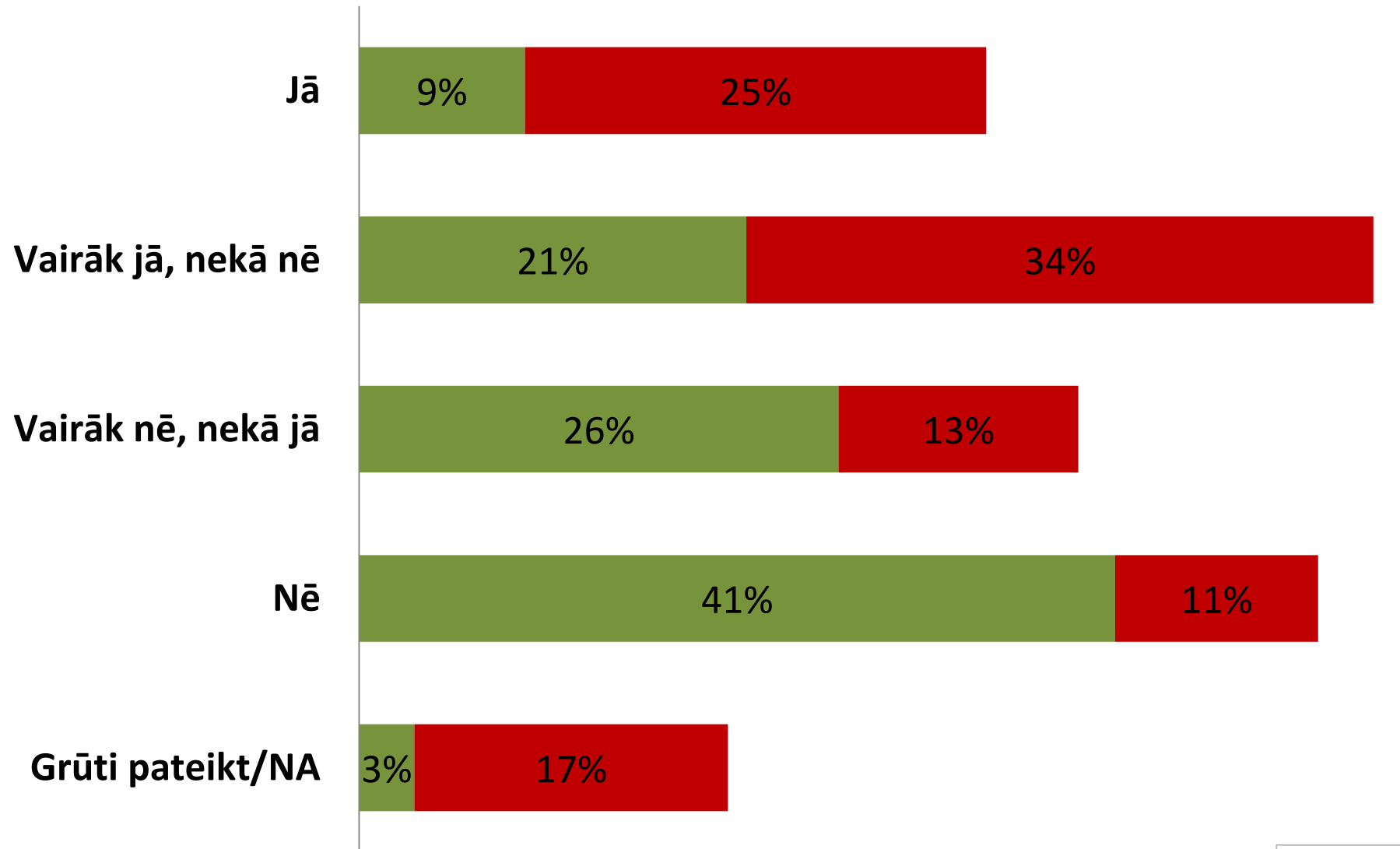
Korupcijas izpausmes formas un riski publisko iepirkumu procedūrās

2017.

Inta Nolle,
Politikas plānošanas nodaļa

Uzņēmēju gatavība dot kukuli valsts vai pašvaldību amatpersonai, ja tas būtu būtiski uzņēmuma interesēm un problēma tiktu atrisināta

■ 2011.g. ■ 2016.g.

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Riskiem visvairāk pakļautie sektori

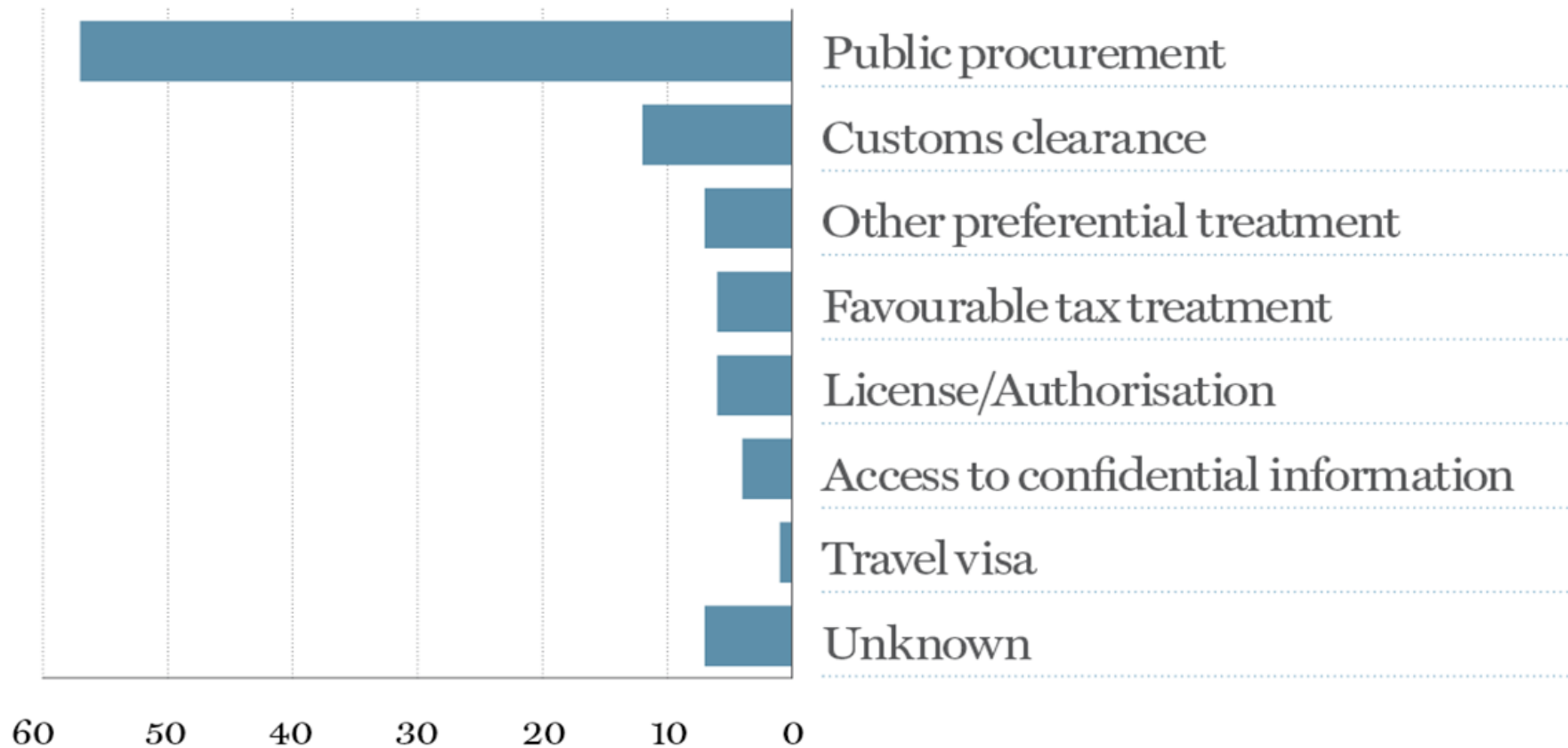
- Būvniecība un infrastruktūras projekti
- Dabas resursu atradnes, to apguve
- Enerģētika
- Transporta sektors
- Militārās tehnoloģijas
- IT un telekomunikācijas
- Farmācija

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Par ko visbiežāk dots kukulis?

Fig 5 • Purpose of bribes • Percentage

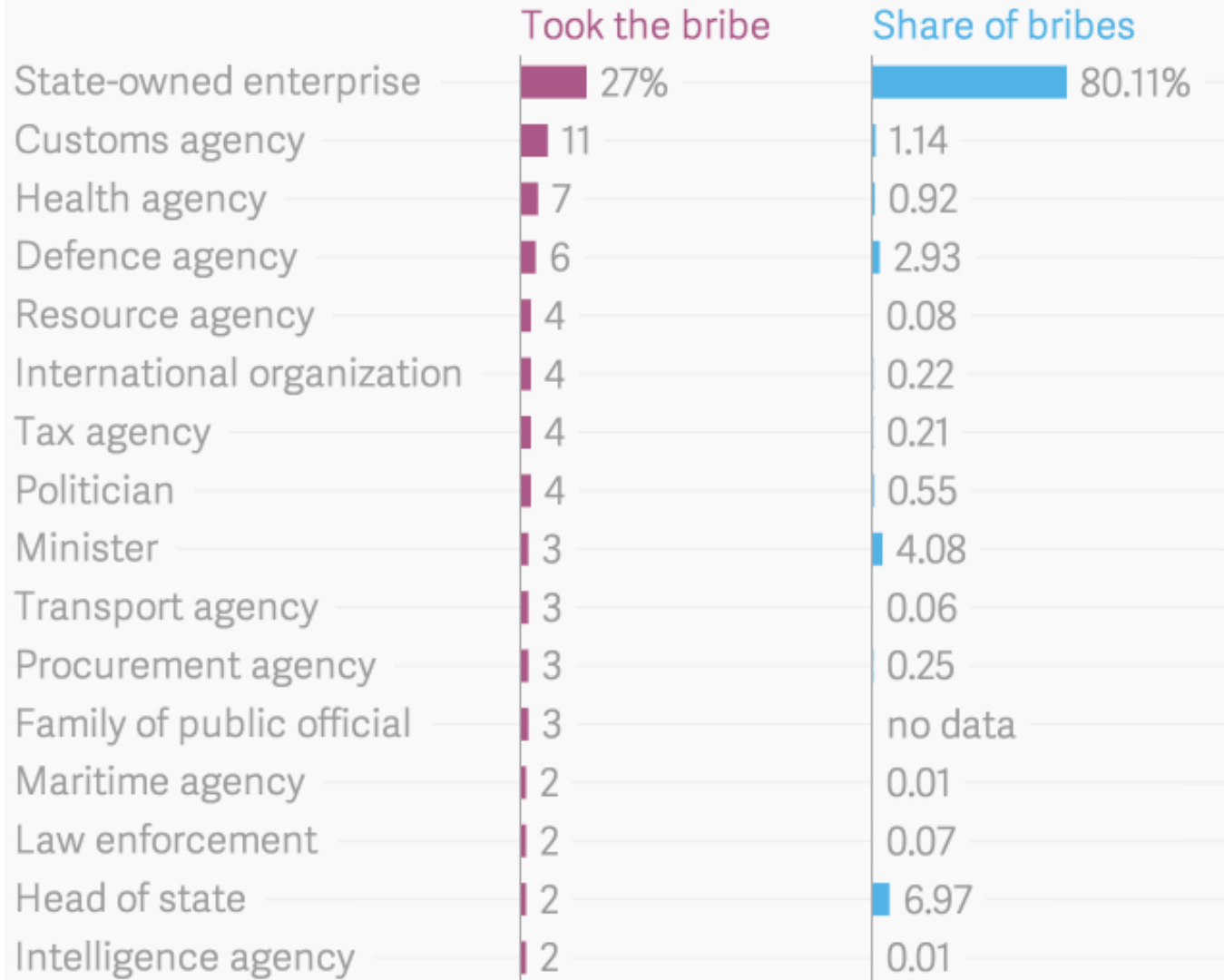

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Kas visbiežāk ir kukuļa saņēmējs?

Who will accept your bribe, and who gets the most offers?

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Korupcija ir kukuļošana vai jebkura cita to personu rīcība, kam uzticēta atbildība valsts vai privātajā sektorā un kuras pārkāpj savus pienākumus, kas izriet no viņu

**valsts amatpersonas,
privāti nodarbinātās personas,
neatkarīga uzņēmēja statusa
vai citām līdzīga veida attiecībām**

un kas **ir vērsta uz nepelnītu priekšrocību iegūšanu sev vai citiem.**

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Korupcijas risks

varbūtība, ka kāds no darbiniekiem **ar nodomu vai bez nodoma** rīkosies savu vai citas personas materiālo interešu labā, gūstot sev vai nodrošinot citiem nepienākošos labumu un nodarot kaitējumu (mantiskā izteiksmē vai sagraujot reputāciju) institūcijai.

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Kāpēc publiskie iepirkumi pakļauti korupcijas riskam?

- **Pieprasījums (nepieciešamība)** pēc precēm un pakalpojumiem valsts un pašvaldību institūcijās nemazinās pat ekonomiskās krīzes apstākļos;
- **Garantēti ienākumi un nodarbinātība** uzņēmuma darbiniekiem, ja iegūts valsts pasūtījums;
- Liela apjoma, ilgtermiņa pasūtījums – nodrošināta **uzņēmuma ilgtspēja** un stabili ienākumi;
- **Milzīga konkurence;**
- Konkurētspējas noteikšana;
- Veiksmes izmēģināšana.

Korupcijas novēršanas un
apkarotāšanas birojs

Korupcijas risku rašanās cēloņi publiskajos iepirkumos

- Lielu materiālo resursu kontrole
- Liela privātā sektora ietekme vai vēlme ietekmēt pretendenta izvēli
- Neskaidri definēta personu atbildība un kompetences ietvari;
- Nav paredzēta atbildība par likuma normu neievērošanu,
- Nav paredzēts regulārs kontroles mehānisms tam, kā tiek ievērotas normatīvo aktu prasības (vai arī šis mehānisms nav racionāls un efektīvs);
- Nav sankciju izpildes mehānisma (vai arī tas nav saskanīgs ar kopējā tiesību sistēmā jau pastāvošām tiesību normām)

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

Korupcijas riskus iepirkumos ietekmē šādi apstākļi:

- Pārlietu liela paļaušanās uz kolēģiem;
- Kontroles trūkums – gan iekšēji, gan no ārpuses;
- Likumā paredzētā konfidencialitāte iepirkumu procesā;
- Tirgus konkurences saasināšanās (ekonomiskās krīzes apstākļos);
- Iepirkumu speciālistu ilggadēja darbība vienā institūcijā.

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Likuma piemērošana & iepirkumu procedūras 4 posmi:

1. Likuma piemērošanas izņēmumi
2. Vajadzību noteikšana;
3. Iepirkuma dokumentācijas sagatavošana;
4. Pretendentu izvēle un līguma piešķiršana;
5. Līguma izpilde un kontrole.

Korupcijas novēršanas un
apkarotāšanas birojs

Likuma piemērošanas izņēmumi

- Izņēmumi – paaugstināta rīcības brīvība
- Vispārējās iepirkumu procedūras – arī korupcijas novēršanas pamatprincipi:
 - Atklātums
 - Brīva konkurence
 - Vienlīdzības iespējas
 - 4 acu princips
 - Saimnieciskais izdevīgums
- Ja ir personiskās intereses, tad ir vēlme radīt ekskluzīvu iespēju pretendentam
- Institūcijā ir jānodrošina principu ievērošana jebkurā situācijā
- Līguma sadalīšana daļās, lai apietu procedūru

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

1.posms – vajadzību noteikšana (I)

- **Lēmums** par iepirkumu **nav saistīts ar saprātīgu attīstības politiku vai patiesu nepieciešamību**, bet gan ar vēlmi nodrošināt labumus vai ienākumus noteiktai organizācijai vai indivīdam.
- Lobēts iepirkums (semināri, tikšanās, politiski priekšlikumi)

Piemēram, tiek radīts pieprasījums pēc preces vai pakalpojuma, kam nav noieta tirgū, tādējādi nodrošinot labumu uzņēmuma īpašniekiem.

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

1.posms – vajadzību noteikšana (II)

Darbība personiskās interesēs:

- amatpersonas pieņem lēmumu par iepirkuma nepieciešamību attiecībā uz līgumiem, kas ietekmē viņu iepriekšējos darba devējus;
- par iepirkumiem atbildīgās amatpersonas uztur personiskas attiecības ar piegādātāju pārstāvjiem ārpus darba laika.

Korupcijas novēršanas un
apkarotāšanas birojs

2.posms – iepirkuma dokumentācijas sagatavošana (I)

- Konkrētam pretendentam izdevīgu nosacījumu iekļaušana nolikumā (piesaistīti iepirkuma dokumentācijas «satura konsultanti»);
- Izvirzītas likumam neatbilstošas, konkurenci ierobežojošas prasības;
- Nolikumā nav skaidras metodikas un algoritma uzvarētāja noteikšanai, objektīvu mēru trūkums;

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

2.posms – iepirkuma dokumentācijas sagatavošana (II)

- Pasūtītājs neatzīst skaidri redzamas nepilnības sastādītajā konkursa nolikumā, uz ko norāda pretendentu ziņojumi;
- Konkurss netiek publiski izsludināts vai informācija par to tiek sniegta negribīgi, gausi;
- Sarežģīta konkursa dokumentācija vai nosacījumi, lai radītu neskaidrības, atturētu pretendentus no dalības iepirkuma konkursā.

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

3.posms – pretendentu izvēle un līguma piešķiršana (I)

- Nevienlīdzīga piedāvājumu vērtēšana – "pievērtas acis" uzvarētāja neatbilstībām konkursa nolikumam;
- Piedāvājumu atvēršanas vilcināšana;
- Pēc piedāvājuma atvēršanas bez objektīva, pamatojama iemesla pārtraukta iepirkuma procedūra;

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

3.posms – pretendentu izvēle un līguma piešķiršana (II)

- Lēmums par uzvarētāju iepirkumā pieņemts ātrāk, kā noslēgusies piedāvājuma izvērtēšanas procedūra;
- Pasūtītājam nav pamatotu argumentu piedāvājuma noraidīšanai;
- Uzvarētāja noteikšana balstīta uz apšaubāmu ekspertu viedokli.

Korupcijas novēršanas un
apkarotāšanas birojs

4.posms – līguma izpilde un kontrole

- Iepirkuma līguma ieguvēji kompensē kukuļus un citas papildu izmaksas ar zemu darba kvalitāti un izpildījumu pretēji līgumā noteiktajam;
- Līguma atkārtota pārskatīšana vai pasūtījuma maiņa ar būtiskām izmaiņām līgumā, palielinot izmaksas;
- Par līgumu izpildes uzraudzību atbildīgās amatpersonas pielāgojas līguma izpildītāju diktētiem noteikumiem un aizstāv to pozīciju.

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Izņēmumu reģistrēšana

Katrai institūcijai ir jānodrošina, ka **izņēmumu gadījumi vai novirzes** no noteiktajām procedūrām **tiek dokumentētas, pamatotas** un tām ir saņemts **augstākstāvošas amatpersonas saskaņojums** pirms izņēmuma darbības veikšanas.

Korupcijas novēršanas un
apkarotāšanas birojs

- **Interesešu konflikts ir korupcijas pamatā**, bet ne katra interesešu konflikta situācija 'pāraug' korupcijā, ja tā ir laicīgi konstatēta un novērsta.
- Uzdevums – novērst interesešu konflikta rašanās iespēju.

Korupcijas novēršanas un
apkarotāšanas birojs

PIL 23.pants. Iepirkuma komisijas darbības pamatprincipi

(1) Iepirkuma komisijas locekļi un eksperti nedrīkst pārstāvēt kandidāta vai pretendenta intereses, kā arī nedrīkst būt saistīti ar kandidātu vai pretendentu.

Šīs daļas izpratnē komisijas loceklis un eksperts ir saistīts ar kandidātu vai pretendentu, ja viņš ir:

- 1) juridiskās personas — kandidāta, pretendenta vai apakšuzņēmēja
 - pašreizējais vai bijušais darbinieks, amatpersona, dalībnieks, akcionārs vai biedrs
 - un ja šī saistība ar juridisko personu izbeigusies pēdējo 24 mēnešu laikā;
- 2) juridiskās personas — kandidāta, pretendenta vai apakšuzņēmēja — akcionāra, kuram pieder vismaz 10 procenti akciju, dalībnieka vai amatpersonas
 - tēvs, māte, vecāmāte, vecaistēvs, bērns, mazbērns, adoptētais, adoptētājs, brālis, māsa, pusbrālis, pusmāsa, laulātais (turpmāk — radnieks);
- 3) fiziskās personas — kandidāta, pretendenta vai apakšuzņēmēja — radnieks.

(2) Iepirkuma komisijas locekļu un ekspertu saistība ar kandidātu vai pretendentu attiecas arī uz gadījumiem, kad kandidāts vai pretendents ir personu apvienība, kuras dalībnieki ir fiziskās vai juridiskās personas, ar kurām komisijas loceklim vai ekspertam ir šā panta pirmās daļas 1., 2. un 3.punktā minētā saistība.

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

Kas ir interešu konflikts?

1.panta 5.punkts

situācija, kurā valsts amatpersonai, pildot v/a amata pienākumus,

jāpieņem lēmums vai **jāpiedalās lēmuma pieņemšanā,**
vai **jāveic citas** ar valsts amatpersonas amatu saistītas **darbības,**

kas **ietekmē** vai **var ietekmēt**

šīs valsts amatpersonas,

tās radnieku vai

darījumu partneru **personiskās** vai **mantiskās intereses.**

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

IKNL piemērošanas īpatnības

Publisko iepirkumu komisijas loceklim nav amatu savienošanas ierobežojumu

V/a **divus gadus pēc** tam, kad tā pieņēmusi lēmumu vai
pedalījusies lēmuma pieņemšanā

→ aizliegts iegūt tāda komersanta mantu, kā arī kļūt par dalībnieku,
akcionāru, biedru vai ieņemt amatus tādā komercsabiedrībā,

attiecībā uz kuru šī v/a, pildot savus pienākumus, **pieņēmusi**
lēmumu

- par iepirkumu publiskas personas vajadzībām,
- publiskas personas finanšu līdzekļu piešķiršanu,
- veikusi uzraudzības, kontroles vai sodīšanas funkcijas.

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

IKNL 10.pants

(1) Pašvaldību domju priekšsēdētāji, viņu vietnieki un deputāti, pašvaldību izpilddirektori un viņu vietnieki, pagastu pārvalžu vadītāji, pašvaldības iestāžu vadītāji un viņu vietnieki

- nedrīkst būt tādas komercsabiedrības dalībnieki, akcionāri, biedri vai tādi individuālie komersanti, kas no attiecīgās valsts iestādes saņem pasūtījumu par iepirkumu tās vajadzībām vai finanšu līdzekļus, izņemot gadījumus, kad tos piešķir atklāta konkursa rezultātā.

(2) Pašvaldību domju priekšsēdētājiem, viņu vietniekiem, pašvaldību izpilddirektoriem un viņu vietniekiem, pagastu pārvalžu vadītājiem

- jāievēro šie noteikumi arī 2 gadus pēc tam, kad valsts amatpersonas beigušas pildīt attiecīgā valsts amatpersonas amata pienākumus.

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Interesešu konflikts

1. Reālais (faktiskais)
2. Šķietamais
3. Potenciālais

Maldi

Interesešu konflikts attiecas tikai uz valsts amatpersonu darbībām

Man nav nekāda interesešu konflikta - es pret visiem izturos vienādi (gan radniekiem, gan citiem klientiem/ pretendentiem...)

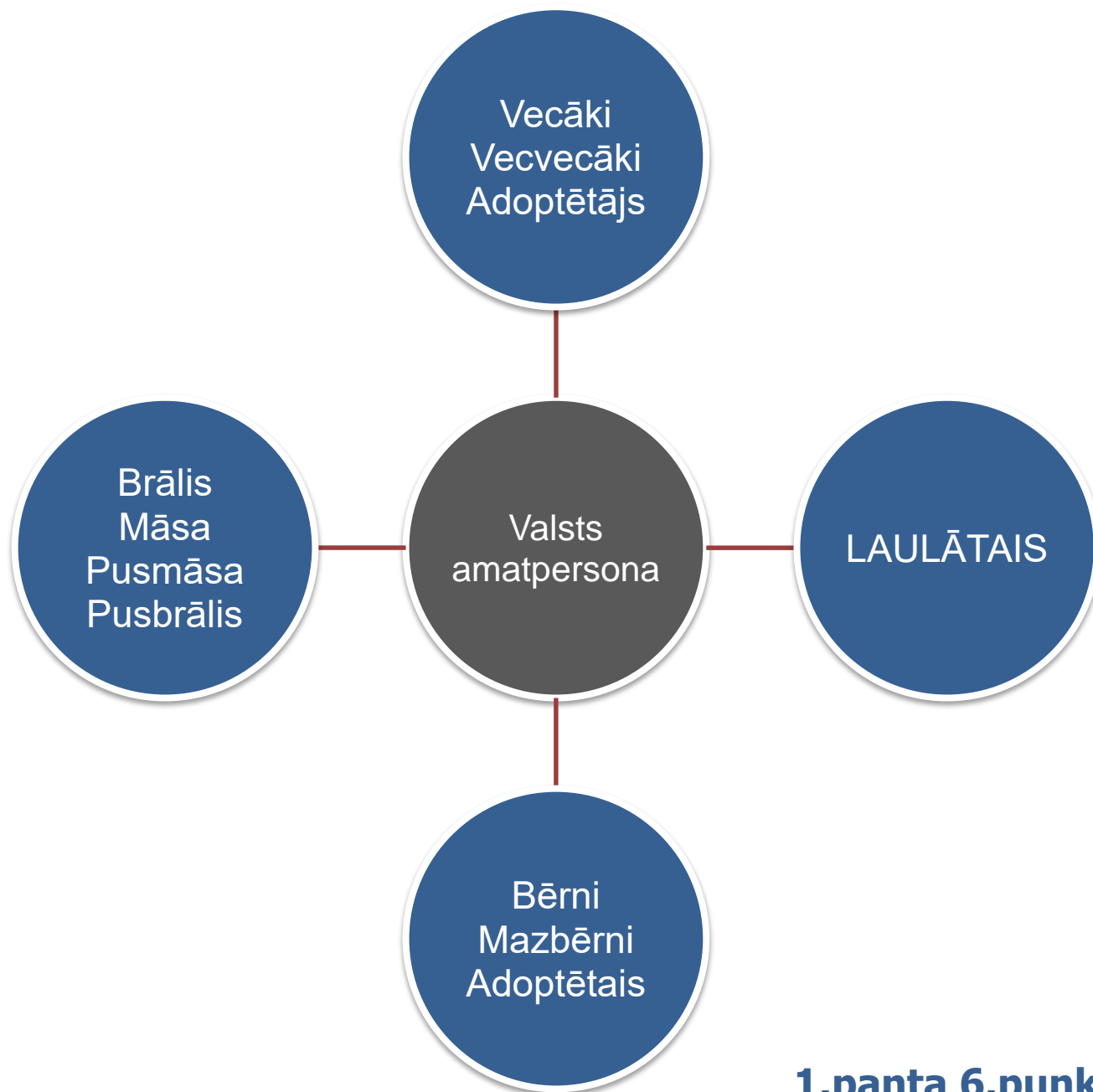

Visi mūsu institūcijas darbinieki ir objektīvi, veicot savus amata pienākumus.

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

Radnieki saskaņā ar IKNL

1.panta 6.punkts

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Kā novērst interešu konfliktu?

- Ārējie normatīvie akti
- Iekšējie normatīvie akti
- Interešu konflikta deklarācija
- Apmācības, informēšana
- Kontrole

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

Mērķis

Pretkorupcijas pasākumu mērķis ir mazināt vai pat nepieļaut korupcijas rašanās iespējamību konkrētā iestādē.

Negatīvās sekas:

- Korupcija iedragā valsts, iestādes un cilvēku, kas tajā strādā reputāciju
- Korupcija sākas ar sīku labumu pieņemšanu
- Korupcija noved līdz šantāžai
- Korupcija nav triviāli pārkāpumi – tie var novest līdz kriminālatbildībai, brīvības un darba zaudēšanai

Korupcijas novēršanas un
apkarotāšanas birojs

Uzdevums

Precīzi formulēt nepieciešamos pasākumus korupcijas risku novēršanai.

Identificējot:

- korupcijas riskus un to apstākļus (faktorus) – kā var izpausties koruptīva darbība (piem., dāvanu pieņemšana, iepirkuma piešķiršana firmai, kas aicina uz kopīgām izklaidēm...)
- cēloņus, iemeslus, kāpēc tā var notikt (procesuālie, personīgie)(piem., kontroles trūkums, zems atalgojums, savtīga interese...)
- korupcijas risku novēršanas (pretkorupcijas) pasākumus (uzraudzība, finansējums, prioritātes)

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Korupcijas novēršanas pasākumi

- 1) Celt par iepirkumiem atbildīgo amatpersonu kompetenci:
 - Profesionāli sagatavoti iepirkumu veicēji
 - Papildus pienākuma veicējus attiecīgi sagatavot
- 2) Izskatīt iespēju nodrošināt par iepirkumiem atbildīgo amatpersonu rotāciju starp institūcijām;
- 3) Institūcijās nodalīt iepirkumu plānošanas, iepirkumu veikšanas un līguma izpildes uzraudzības funkcijas;
- 4) Piemērot amatpersonas statusu iepirkumu komisijas locekļiem, kas darbojas saskaņā ar Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likumu;

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Organizatoriskie pasākumi

- Risku identifikācija, atjaunināšana
- Atbildīgo par kontroli noteikšana
- Atbilstības normatīvajiem aktiem, procedūrām, principiem kontrole un pēcpārbaude (regulāra / izlases)
- Valsts amatpersonas statusa piemērošana (eksperts)
- Atklātība / caurspīdīgums / kontrolējamība
- Informācijas aizsardzība
- Informēšana, komunikācija (iekšēja / ārēja)
- Funkciju un [atbildības dalīšana – 3 posmos](#) (nepieciešamība iepirkt / iepirkšana / līguma izpildes kontrole)
- Speciālie paņēmieni (“4 acis”, rotācija, [izņēmumi](#))
- Fiziskā kontrole: foto, video novērošana
- Ziņošanas veicināšana
- [Vadītāju īpašie pienākumi](#)

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

Atbildības dalīšana

Praksē tas tiek piemērots šādi:

- Vispirms ir **jāidentificē** tās **funkcijas**, kas ir neaizstājamas un nepieciešamas, bet kuras ir iespējams izmantot arī ļaunprātīgi.
- **Sadaliet funkciju pa atsevišķiem soļiem**, kuri katrs ir nepieciešams, lai izpildītu šo funkciju vai kur varētu būt iespējama ļaunprātīga piešķirtās varas izmantošana.
- **Katra funkcijas soļa īstenošanu uzticiet citai personai.**
- Tiek analizētas 4 pienākumu un atbildības jomas:
 - jautājuma sākotnējā izpēte,
 - ieviešana un uzraudzība
 - uzskaites vešana un
 - saskaņošana.

Ideālā sistēmā katru no šīm funkcijām īstenotu citi cilvēki. Tas nozīmē neviena no šīm personām nedrīkst kontrolēt 2 vai vairāk atbildības jomu īstenošanu.

Korupcijas novēršanas un
apkarotāšanas birojs

Atbildības dalīšanas piemērs iepirkumu veikšanā

1.solis

Iepirkuma plānošana

+ novērtējums vajag vai
nevajag

+ budžeta piesaiste

+ gada iepirkuma plāna
publiskošana

Risks:

Viena komersanta
mārketinga aktivitāšu
rezultātā ielobēts
nelietderīgs iepirkums

2.solis

3.solis

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Atbildības dalīšanas piemērs iepirkumu veikšanā

1.SOLIS

Iepirkuma plānošana

+ novērtējums vajag vai
nevajag

+ budžeta piesaiste

+ gada iepirkuma plāna
publiskošana

Risks:

Viena komersanta
mārketinga aktivitāšu
rezultātā ielobēts
nelietderīgs iepirkums

2.SOLIS

Iepirkumu komisijas

darbs / lēmums par
piemērotāko
pretendentu

Risks:

Var tikt iekļautas
nevajadzīgas prasības,
kas sadārdzina
pasūtījuma izpildi,
apzinoties, ka pie
līguma izpildes neprasīs
nodrošināt to ieviešanu

Novērstais risks:

- Komisijas
ietekmējamība

- Viena komersanta
sākotnēji ielobētais
piedāvājums netiek
ņemts vērā tehnisko
specifikāciju izstrādē

3.SOLIS

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

Atbildības dalīšanas piemērs iepirkumu veikšanā

Iepirkuma plānošana

+ novērtējums vajag vai
nevajag

+ budžeta piesaiste

+ gada iepirkuma plāna
publiskošana

Risks:

Viena komersanta
mārketinga aktivitāšu
rezultātā ielobēts
nelietderīgs iepirkums

1.SOLIS

Iepirkumu komisijas darbs / lēmums par

piemērotāko
pretendentu

Risks:

Var tikt iekļautas
nevajadzīgas prasības,
kas sadārdzina
pasūtījuma izpildi,
apzinoties, ka pie
līguma izpildes neprasīs
nodrošināt to ieviešanu

Novērstais risks:

- Komisijas
ietekmējāmība

- Viena komersanta
sākotnēji ielobētais
piedāvājums netiek
ņemts vērā tehnisko
specifikāciju izstrādē

2.SOLIS

Iepirkuma līguma izpildes uzraudzība

Risks:

**Publiski gandrīz
nekontrolējams
iepirkumu posms**

Novērstais risks:

Nav personiskas
ieinteresētības
nekontrolēt visu līguma
nosacījumu izpildi
pilnībā.

- Neiespējami aizliegto
vienošanās rezultātā
grozīt līgumu
uzvarētājam par labu

3.SOLIS

[Atpakaļ](#)

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Izņēmumu reģistrēšana

Katrai institūcijai ir jānodrošina, ka **izņēmumu gadījumi vai novirzes** no noteiktajām procedūrām **tiek dokumentētas, pamatotas** un tām ir saņemts **augstākstāvošas amatpersonas saskaņojums** pirms izņēmuma darbības veikšanas.

[Atpakaļ](#)

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Uzraudzības un vadības stils

- Optimizēt transakciju un veikto darbību uzraudzību, iekļaujot to vadības procedūrās (4 acis)
- Novērst individuālu darbinieku izolēšanos no citiem kolēģiem un kļūšanu pārāk neatkarīgiem
- Cītīgi sekot korupcijas signālu izpausmēm
- Pēc nejaušības principa veikt pārbaudes, vai diskrecionārā vara tiek izmantota saskaņā ar noteikumiem
- Apspriesties ar klientiem, lai noskaidrotu iestādes sniegto pakalpojumu vērtējumu

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Piemērojamā kriminālbildība piegādātājam

KL 177.pants. Krāpšana

KL 196.pants. Pilnvaru ļaunprātīga izmantošana un pārsniegšana

KL 199.pants. **Komerčiālā uzpirkšana**

KL 275.pants. Dokumenta, zīmoga un spiedoga viltošana un viltota dokumenta, zīmoga un spiedoga realizēšana un izmantošana

KL 322.pants. Starpniecība kukuļošanā

KL 323.pants. **Kukuļdošana**

KL 326.¹ pants. Tirgošanās ar ietekmi

KL 326.³ pants. **Prettiesiska labumu došana**

Korupcijas novēršanas un
apkarotāšanas birojs

Piemērojamā kriminālatbildība pasūtītāja pārstāvim (amatpersonai)

KL 177.pants. Krāpšana

KL 195.pants. Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšana

KL 272.pants. Pieprasītās informācijas nesniegšana un nepatiesu ziņu sniegšana

KL 317.pants. Dienesta pilnvaru pārsniegšana

KL 318.pants. Dienesta stāvokļa ļaunprātīga izmantošana

KL 319.pants. Valsts amatpersonas bezdarbība

KL 320.pants. Kukuļņemšana

KL 321.pants. Kukuļa piesavināšanās

KL 322.pants. Starpniecība kukuļošanā

KL 327.pants. Dienesta viltojums

Korupcijas novēršanas un
apkarotāšanas birojs

Piemērojamā kriminālatbildība pasūtītāja pārstāvim (darbiniekam)

KL 326.² pants. Prettiesiska labumu pieprasīšana un pieņemšana

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Tik un tā...

- Korupciju nevar izskaust pavisam
- Saskaņā ar Vācijas Federālās Kriminālpolicijas (BKA) izpēti – par koruptīvu rīcību signalizē tipiskas novirzes uzvedībā
- Tas nav korupcijas pierādījums, bet signāls – pārbaudi!

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

Signāli («Red flags»)

«Red flags» - faktu, notikumu vai apstākļu kopums, vai cita informācija, kas varētu liecināt vai radīt bažas par iespējamo prettiesisku vai neētisku rīcību, īpaši attiecībā uz korupciju un korupcijas novēršanas normatīvā regulējuma neievērošanu.

Korupcijas novēršanas un
apkarotības birojs

Brīdinošie signāli – raksturīgi koruptīvai darbībai

- Noteikumu apiešana vai neievērošana (nepamanīšana), arvien biežāk parādās neprecizitātes vai kļūdas; lielas atšķirības starp dokumentētajām darbībām un faktisko rīcību
- Neparasti lēmumi, kas netiek detalizēti pamatoti
- Atšķirīgi lēmumi līdzīgās situācijās attiecībā uz dažādām personām
- Mērķtiecīga izvairīšanās no kontroles
- Iecietība pret nepareizu rīcību, nereaģēšana uz darbinieku pārkāpumiem vai aizdomīgām situācijām;
- Darbību veikšana pilnīgā slepenībā, nedokumentējot
- Taupības jēdziena trivializēšana
- Publiski pausts atbalsts vai klusējoša piekrišana pretlikumīgai rīcībai
- Neadekvāta vai neeksistējoša darbību kontrole, kur tā ir īpaši nepieciešama
- Pārāk liela darba slodze
- Neziņošana par prettiesiskiem piedāvājumiem
- Svarīgu dokumentu neizskaidrojama nozaudēšana un to atrašanās nepiederošu personu rokās

Korupcijas novēršanas un
apkaršanas birojs

Indikatori saistīti ar ārējiem kontaktiem

- Aizdomīgi atšķirīga attieksme pret dažādiem klientiem
- Dod priekšroku diskrecionārām iepirkumu procedūrām (izņēmumi, kontraktu sadalīšana, neveicina konkurenci)
- Līgumu izpildes laikā tiek paaugstinātas līguma izpildes summas
- Iepirkumi acīmredzami pārsniedz parastās tirgus cenas
- Tieksme slēgt ilgtermiņa vai īpaši ilglaicīgus iepirkumu vai citus līgumus
- Aizdomīgi biežas aprēķinu kļūdas, kas vēlāk tiek labotas
- Ienesīgs blakus darbs
- Ģimenes locekļu business un nodarbošanās sfērā, kas saistīta ar amata pienākumiem
- Noteikts klientu loks vēlas jautājumus kārtot tikai ar konkrēto amatpersonu

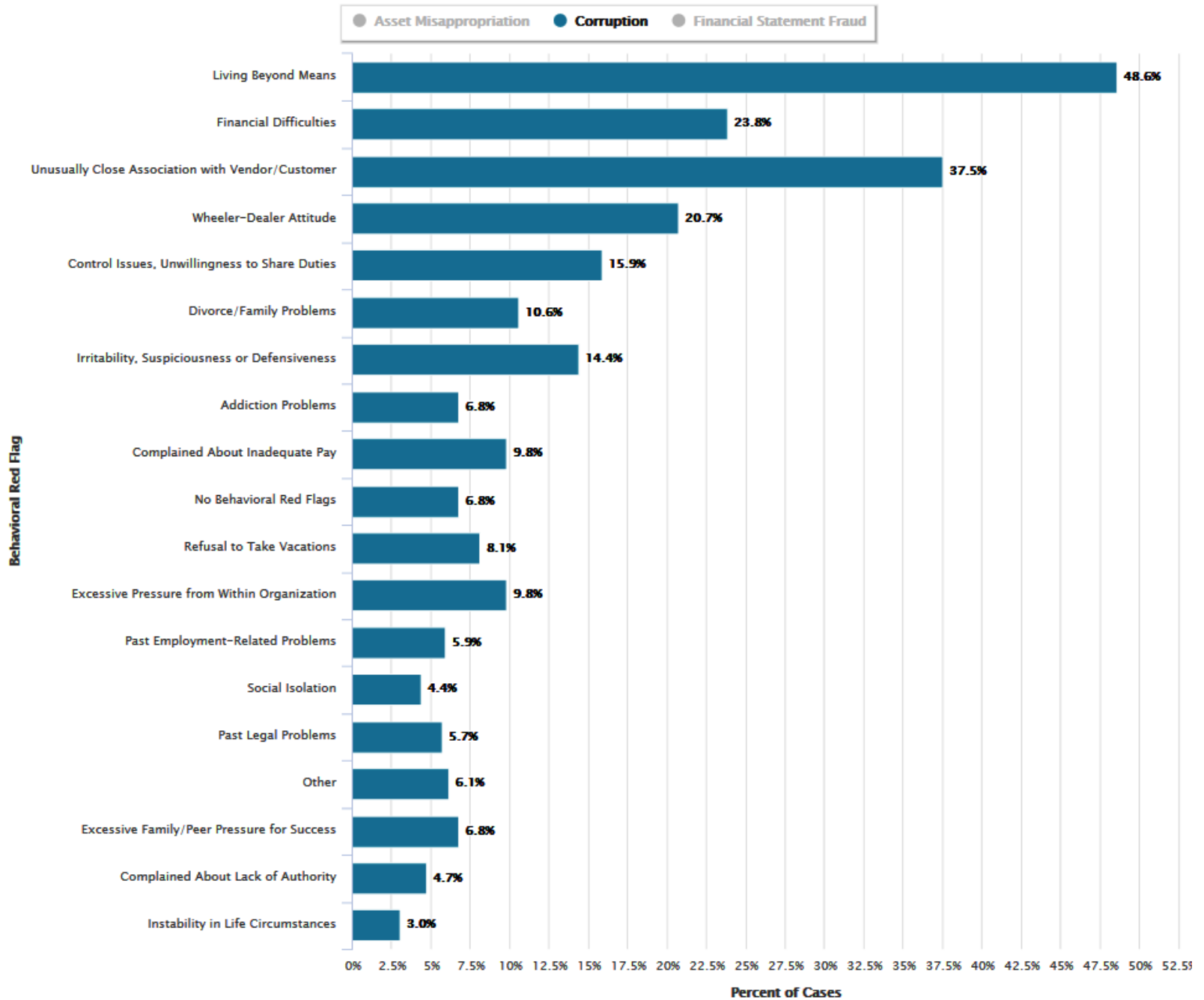
Korupcijas novēršanas un
apkarotāšanas birojs

Neitrālie signāli

- Neizskaidrojami augsts dzīves līmenis, izšķērdība, dārgi aksesuāri
- Aizdomīgi privāti kontakti ar 3.pusēm (ielūgumi, blakus aktivitātes, konsultantu pakalpojumi, investīcijas kapitālā)
- Neizskaidrojama atteikšanās no pienākumu maiņas, īpaši – ja ir materiālas izaugsmes iespējas
- Blakus darbs bez atļaujas
- Neparasta uzvedība (piemēram, šantāžas ietekmē), mazrunība, garastāvokļa maiņa sarunās
- Sociālās problēmas (narkotikas, alkohols, parādi...)
- Alkas pēc ievērošanas, lielīšanās ar privātiem vai personiskiem kontaktiem
- Labumu pieņemšana no 3.personām (īpaši iegādes noteikumi, ielūgumi uz privātajiem vai biznesa pasākumiem, bezmaksas maltītes)

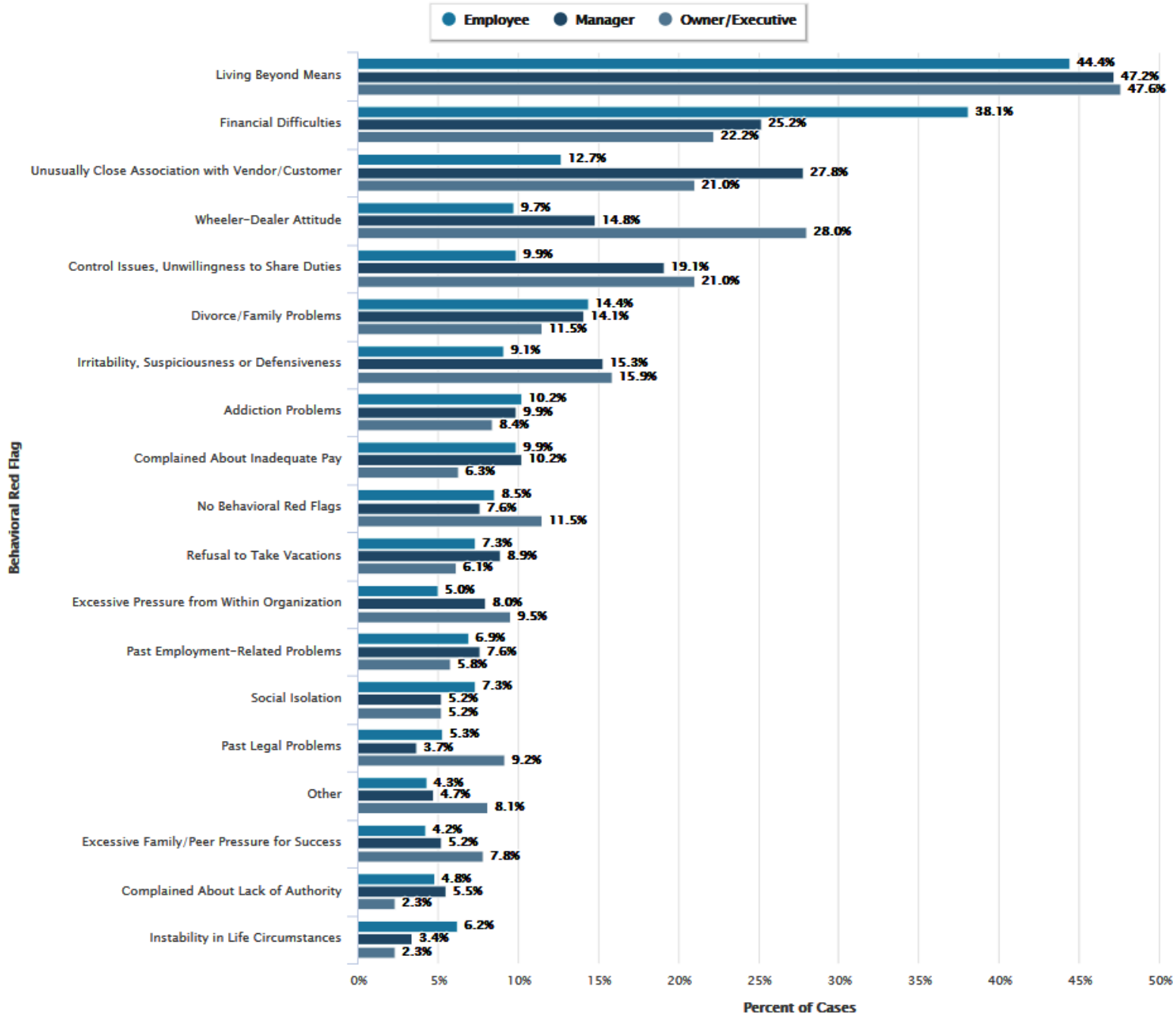
ASV Sertificētu krāpšanas novērtētāju asociācija (ACFE)

Behavioral Red Flags Based on Scheme Type

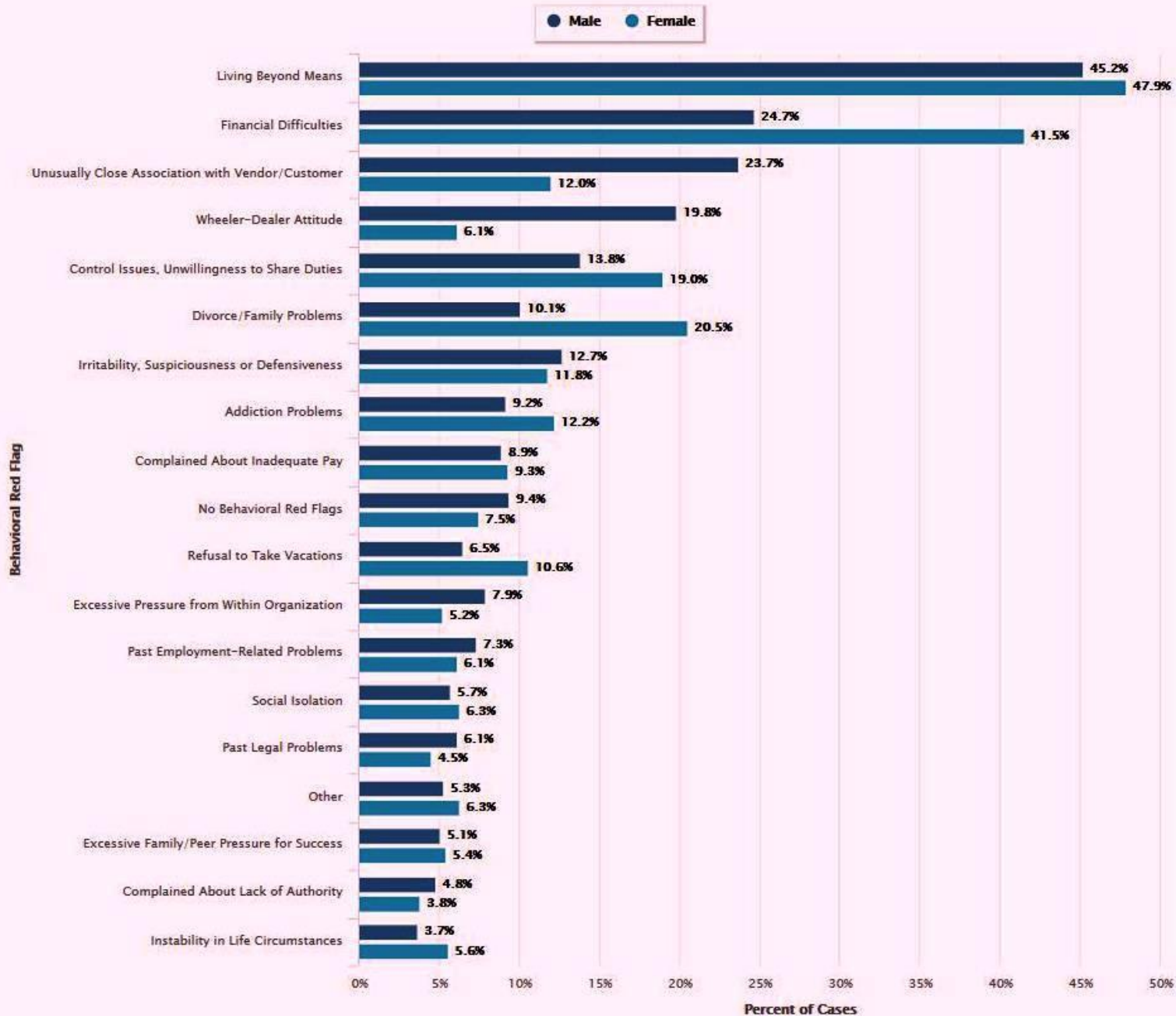

ASV Sertificētu krāpšanas novērtētāju asociācija (ACFE)

Behavioral Red Flags Based on Position

Behavioral Red Flags Based on Gender

Korupcijas novēršanas un
apkarošanas birojs

www.knab.gov.lv

Tālrunis: 67356161

Fakss: 67331150

E-pasts: knab@knab.gov.lv

Adrese: Brīvības iela 104/2,
Rīga, LV-1001

8000 20 70

BEZMAKSAS UZTIĀBAS TĀLRUNIS